

А.С. Волохов, студент КНЕУ ім. В. Гетьмана

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

На сучасному етапі розвитку глобалізації та міжнародної торгівлі, транснаціональні корпорації (далі – ТНК) мають значний вплив на формування географії науково-дослідницької та дослідно-конструкторської роботи (далі – НДДКР) у світі. Це забезпечується завдяки контролю над переміщенням основних компонентів, необхідних для здійснення інноваційних проєктів, а саме: венчурного капіталу, висококваліфікованих кадрів, нових ідей та розробок [1, с. 21]. Особливою перевагою ТНК у здійсненні інноваційної діяльності також виступає наявність різних виробничих фондів та науково-дослідницьких підрозділів, лабораторій, що спеціалізуються лише на НДДКР.

Як стверджує російський вчений Б.Д. Григор'єв, дві третини НДДКР у світі здійснюються бізнес-структурами ТНК, і лише 1/3 досліджень припадає

на державні університети та науково-дослідницькі установи. НДДКР ТНК часто називають «бізнес – НДДКР», адже вони полягають у створенні перспективних технологій, які можуть бути швидко комерціалізовані. «Бізнес – НДДКР» є найбільш витратною частиною інноваційної діяльності ТНК, так як на них припадає близько 75% фінансування інновацій корпорації [2, с. 24]. Проте такі обсяги здійснення НДДКР корпораціями, потребують значної кількості висококваліфікованих кадрів.

Слід зазначити, що згідно із опублікованими статистичними даними, лише у країнах Європейського Союзу спостерігається дефіцит кваліфікованих працівників, науковців та інженерів приблизно у 700 тис. чоловік [3, с. 115]. У зв'язку з цим ТНК все більше уваги приділяють можливостям залучення до своїх НДДКР кваліфікованих науковців та працівників із країн що розвиваються та країн пострадянського простору. Можна спостерігати стабільне збільшення кількості працівників ТНК, що працюють в іноземних підрозділах та скорочення персоналу материнських компаній ТНК (Рис. 1).

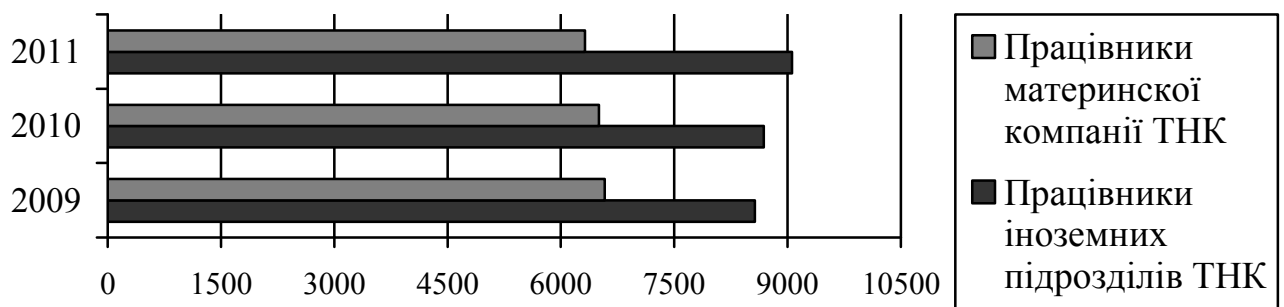

Рис. 1 Кількість працівників ста найбільших ТНК за 2009-2011 рр. (тис. чол.) [4, с. 25]

Вітчизняна вчена Р.А. Нестеренко виділяє декілька напрямів інноваційної діяльності ТНК: підготовка персоналу; розробка технологічного процесу, передвиробнича підготовка, виробнича стадія; маркетингова діяльність щодо нових продуктів; пошук та придбання патентів, ліцензій, ноу-хау та торгових марок; придбання виробничого обладнання у вигляді

нової технології; перспективне проектування нових технологічних процесів; створення концепції виробництва та маркетингу нових продуктів [3, с. 112].

Хоча інноваційна діяльність ТНК є відносно автономною, вона, зазвичай, потребує певної державної підтримки. Для залучення іноземних інвестиційних потоків та сприяння іноземному бізнесу у поширенні нових технологій на національному рівні, держави навіть запроваджують власну інноваційну політику, яка активізує інноваційну діяльність ТНК. Відповідна державна політика полягає у наступних формах впливу на інноваційну сферу: пряма (бюджетна) підтримка науково-технічної діяльності, непряма підтримка (кредитні та податкові стимули) інноваційної діяльності, інвестиції в освіту, формування інноваційної інфраструктури, розвиток законодавства про захист інтелектуальної власності, створення національних венчурних фондів тощо.

Водночас на міжнародному рівні вже сформувалась і продовжує активно розвиватися система світової інноваційної політики. Україна, як сучасна держава, що обрала стратегічний курс до інтеграції у світову економіку, повинна враховувати ці тенденції. Існує необхідність державної підтримки інноваційної діяльності іноземного бізнесу, що, у свою чергу, сприятиме притоку інвестицій, підвищенню технічного рівня національного виробництва та працевлаштуванню вітчизняних працівників. Останнє є особливо важливим для України, яка має значну кількість висококваліфікованих кадрів та досвідченого науково-технічного персоналу.

Отже, для залучення іноземних інвестиційних ресурсів ТНК Україна повинна створити образ відкритої для інвестицій держави, що, крім іншого, забезпечується формуванням привабливого інноваційного клімату.

Список літератури: 1. Рогова Т.В. Организационно-экономические аспекты государственного регулирования инновационной деятельности транснациональных компаний США : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук : спец. 08.00.14 «Мировая экономика» / Т. В. Рогова. – М., 2007. – 26 с.; 2. Григорьев К.Б. Интернационализация инновационной деятельности ТНК: зарубежный опыт и российская практика : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук : спец. 08.00.14 «Мировая экономика» / К. Б. Григорьев. – М., 2008. – 26 с.; 3. Нестеренко Р.А. Глобализация как новая экономическая реальность ТНК / Р. А. Нестеренко // Технический прогресс и эффективность производства. – 2012. – Вип. 16. – С. 110-118.; 4. World Investment Report 2012 [Електронний ресурс] / UNCTAD. – Режим доступу: <http://www.unctad-docs.org/files/UNCTAD-WIR2012-Full-en.pdf>;